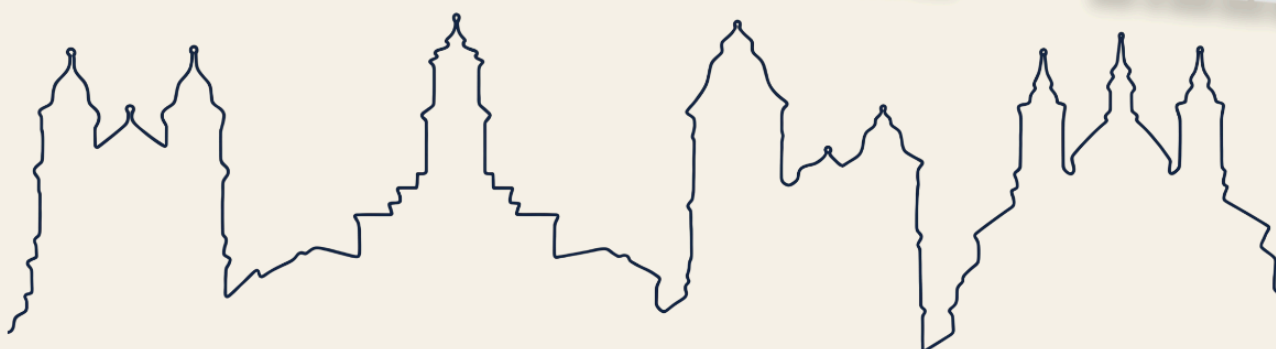
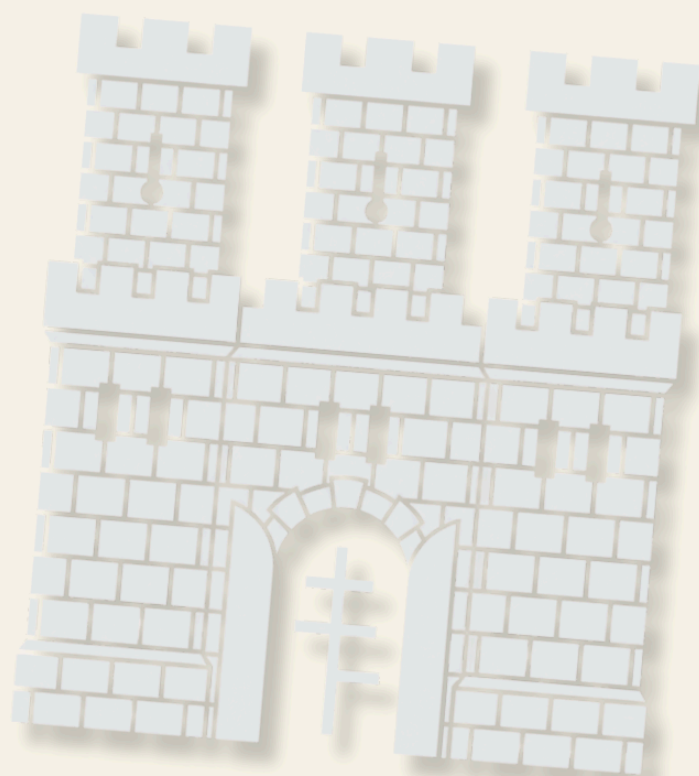

MIASTO MOZAIKA

Historia miast ukryta w języku

- Nataliia Shcherbii
- Poziom B2

NAWA

MIASTO MOZAIKA · Autor: Nataliia Shcherbii

Zawartość scenariusza

Miasto mozaika

1	Spis treści	2
2	Konspekt	3
3	Karta pracy	7
4	Transkrypcje i klucz	17

Materiały dodatkowe

- **Biblioteka materiałów online** — Padlet, kod QR w Konspekcie
- **Prezentacja** — Canva, link w Padlecie
- **Ćwiczenia interaktywne** — LearningApps, linki w Padlecie oraz w karcie pracy w postaci kodów QR
- **Załączniki** — pliki online, linki w Padlecie oraz w karcie pracy w postaci kodów QR (*fakultatywnie*)
- **Film** — YouTube, link w Padlecie oraz w karcie pracy w postaci kodu QR (*fakultatywnie*)
- **Gra typu Escape Room** — link w Padlecie oraz w karcie pracy w postaci kodu QR (*fakultatywnie*)

Materiały graficzne — źródła: fotografie na karcie tytułowej oraz w karcie pracy (Ćwiczenie II) pochodzą ze zbiorów własnych autorki oraz stron dostępnych publicznie — pełne odnośniki dostępne w karcie scenariusza autorki.

KONSPEKT

POZIOM B2	CZAS TRWANIA 4 × 45 min
--------------	----------------------------

Cele

- rozwijanie kompetencji leksykalnej w zakresie historii miast, legend związanych z powstaniem miast, kultury polskiej i turystyki
- rozwijanie kompetencji językowej w zakresie tworzenia form strony biernej i poprawnego użycia zdań z imiesłowami przysłówkowymi oraz umiejętności tworzenia nazw mieszkańców krajów i regionów
- rozwijanie kompetencji w zakresie rozumienia tekstów słuchanych i pisanych o tematyce historycznej, poświęconych historii i architekturze miast
- rozwijanie kompetencji w zakresie tworzenia fragmentów przewodników turystycznych
- rozwijanie kompetencji kulturowej oraz refleksji na temat wielokulturowej historii miast Galicji na przykładzie Iwano-Frankiwska, d. Stanisławowa

Pomoce i materiały dydaktyczne

- audycja radiowa pt. „Stanisławów - kulturowa mieszanka w II RP”
- kserokopie ćwiczeń (karta pracy)
- ćwiczenia interaktywne oraz gra typu Escape Room
- prezentacja online
- załącznik z opisem atrakcji turystycznych / ofertą wycieczek
- fragment reportażu Tadeusza Olszańskiego ze spaceru po Iwano-Frankiwsku pt. „Na burzliwych dziejach dawnego Stanisławowa każda epoka odcisnęła swoje piętno”

Wszystkie materiały dostępne są w bibliotece online

(<https://padlet.com/natasietko/miasto-mozaika-6geczgwufn4tzdrx>, kod QR poniżej).

biblioteka materiałów (Padlet)

Bibliografia

Czesław Chowaniec, *Jak powstał Stanisławów*, „Kurier Stanisławowski”, 1928 nr 403, s. 4–5

Czesław Chowaniec, *Historia twierdzy Stanisławowskiej 1662–1812*, Iwano-Frankiwska: Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku, 2018

Przebieg zajęć

Ćwiczenie 1

Nauczyciel prowadzi rozmowę według pytań przedstawionych w zadaniu, i w ten sposób wprowadza uczniów w temat zajęć. Odwołuje się do historii powstania miast i związanych z nimi legend np.: o Warsie i Sawie, Syrence, Smoku Wawelskim itp. Nauczyciel odsyła zainteresowanych tematem uczniów do audycji radiowej „Stanisławów - kulturowa mieszanka w II RP”, a potem wszyscy jej słuchają. W ten sposób wprowadza uczniów w temat zajęć oraz kluczowe struktury językowe.

Ćwiczenie 2

Nauczyciel przedstawia temat audycji radiowej, uruchamia nagranie, uczniowie słuchają i wykonują ćwiczenie, notują odpowiedzi. Następnie uczniowie prezentują i porównują swoje odpowiedzi, nauczyciel weryfikuje odpowiedzi i uzupełnia je. W drugiej części zadania zaprasza uczniów do interaktywnego quizu na temat miasta i znanych osób, urodzonych i związanych z dawnym Stanisławowem. Teleturniej można realizować w podziale na dwie grupy. Kod QR odsyłający do zadania uczniowie znajdą w karcie pracy. Quiz jest dostępny także w elektronicznej bibliotece materiałów.

Ćwiczenie 3

To zadanie pozwala rozwijać kompetencje leksykalne w zakresie budowania wyrażeń o specyficznej łączliwości czasowników z rzeczownikami odczasownikowymi na podstawie przykładów, które pojawiają się w nagraniu. Ważne jest, by wyjaśnić uczniom pojęcie rekcji czasownikowej, zanim przystąpią do wykonania zadania. Uczniowie po kolei odczytują wyrażenia i tworzą poprawne formy gramatyczne.

Ćwiczenie 4

Nauczyciel odwołuje się do spostrzeżeń uczniów dotyczących struktury wyrażeń w zadaniu III. Uczniowie wykonują samodzielnie zadanie, wykorzystując umiejętności zdobyte w poprzednich ćwiczeniach, następnie prezentują swoje wyniki na forum klasy.

Ćwiczenie 5

Nauczyciel koncentruje uwagę uczniów na zasadach tworzenia strony biernej i czynnej czasowników. Następnie uczniowie przekształcają odpowiednio konstrukcje zdań ze strony czynnej na stronę bierną.

Ćwiczenie 6

Nauczyciel koncentruje uwagę uczniów na zasadach użycia imiesłówów przymiotnikowych biernych w zdaniu. Wspólnie z uczniami przypomina zasady. Następnie uczniowie odczytują tekst o legendach dawnego lwano-Frankiwska oraz uzupełniają tekst utworzonymi od podanych bezokoliczników imiesłowami przymiotnikowymi biernymi zgodnie z podanym przykładem.

Ćwiczenie 7

To zadanie pozwala na utrwalenie wprowadzonego słownictwa, a także trenuje sprawność rozumienia tekstów pt. „Na burzliwych dziejach dawnego Stanisławowa każda epoka odcisnęła swoje piętno”. Pozwala ponadto skoncentrować uwagę uczniów na istotnym aspekcie architektury miast określanych mianem „miasto mozaika” czy wielokulturowość. Jednocześnie rozwija umiejętność parafrazy, streszczania i wydobywania istotnych elementów tekstu. W drugiej części zadania uczniowie wykonują ćwiczenia interaktywne dostępne online (kod QR dostępny w karcie pracy studenta oraz w elektronicznej bibliotece materiałów).

Ćwiczenie 8

To zadanie pozwala kształcić kompetencje językowe w zakresie tworzenia form nazw narodowości w M. Imn. r. mos. oraz nmos. od podanych nazw państw. Uczniowie utrwalają wiedzę o wielokulturowości miasta, powtarzając struktury gramatyczne.

Ćwiczenie 9

Ostatnia faza zajęć pozwala wykorzystać uczniom zdobyte kompetencje językowo-kulturowe i przygotować własny przewodnik turystyczny po mieście.

- a. Najpierw uczniowie mają do dyspozycji plan miasta, na którym zaznaczają pinezką wspomniane w tekście zabytki turystyczne, omawiając je ustnie. Następnie przygotowują, pracując w grupach lub parach, ofertę własnej wycieczki w postaci różnych szlaków turystycznych, by na końcu przedstawić ją na forum zespołu.
- b. Następnie uczniowie dostają do dyspozycji opis wybranych atrakcji turystycznych miasta. Informacja jest dostępna w postaci kodu QR, a także w elektronicznej bibliotece materiałów. Na podstawie tej informacji tworzą krótkie przewodniki turystyczne pt. „Stanisławów – miasto spotkania kultur”, w którym zaznaczają 10 miejsc do zwiedzania (zabytki, świątynie, muzea itp.). Następnie uczniowie przedstawiają swoje przewodniki na forum grupy (można w formie broszury turystycznej).

Ćwiczenie 10

Ten ostatni element zadania, wykorzystującego fabułę, pozwala na utrwalenie zdobytych kompetencji językowo-kulturowych, a także na pogłębienie wiedzy i umiejętności. W zależności od czasu realizacji zajęć (3x45 min czy 4x45 min), może być elementem pracy samodzielnej poza lekcją lub pracy grupowej, rywalizacji.

Ćwiczenie 11

Ta część aktywności realizowana jest poza zajęciami. Zadanie polega na przygotowaniu przewodnika turystycznego w formie filmu lub podcastu dotyczącego wybranego przez uczniów miasta. Uczniowie mogą wykonać zadanie fakultatywne polegające na przeprowadzeniu wywiadu. Przed rozpoczęciem pracy nauczyciel omawia z uczniami, jakie elementy powinien zawierać przewodnik oraz jakie aspekty miasta warto w nim uwzględnić. Nauczyciel określa również wymagania dotyczące formy, czasu realizacji oraz długości nagrania. Zaleca się, aby materiał nie przekraczał 5 minut.

Ćwiczenie 12

Na koniec zajęć nauczyciel odwołuje się do idei wielokulturowości miasta i proponuje uczniom wziąć udział w debacie na temat: czy miasto powinno bardziej eksponować swoją wielokulturową historię?

1. Teza debaty — debata opiera się na jasno sformułowanej tezie, np. „Miasto powinno bardziej eksponować swoją wielokulturową historię.”

2. Dwie strony debaty

Propozycja — broni tezy.

Opozycja — sprzeciwia się tezie.

Role uczestników

Każda strona składa się zwykle z kilku mówców.

- ⇒ pierwszy mówca przedstawia główne stanowisko,
- ⇒ kolejni rozwijają argumenty i odnoszą się do strony przeciwnej,
- ⇒ ostatni podsumowuje debatę.

3. Czas wypowiedzi

Każdy uczestnik ma określony czas na wypowiedź (np. 2–5 minut). Należy przestrzegać limitu czasu.

4. Kultura dyskusji

- ⇒ nie przerywamy innym,
- ⇒ odnosimy się do argumentów, a nie do osób,
- ⇒ używamy uprzejmego i rzeczowego języka.

5. Argumentacja

Wypowiedzi powinny zawierać:

- ⇒ jasne stanowisko,
- ⇒ argumenty i przykłady,
- ⇒ odniesienie do argumentów przeciwników.

6. Pytania i repliki

W wyznaczonym czasie można zadawać pytania lub zgłaszać krótkie repliki za zgodą osoby mówiącej.

7. Ocena debaty

Oceniane są m.in.:

- ⇒ jakość argumentów,
- ⇒ logiczność wypowiedzi,
- ⇒ kultura dyskusji,
- ⇒ umiejętność przekonywania odbiorców.

KARTA PRACY

Ćwiczenie 1

Czy znasz historię powstania miasta, w którym mieszkasz? Jakie znasz legendy, związane z powstaniem innych miast?

Ćwiczenie 2

Wysłuchaj audycji radiowej pt. „Stanisławów - kulturowa mieszanka w II RP” na temat początków powstania miasta gwiadzy i wielokulturowej historii Iwano-Frankiwska, następnie odpowiedz na poniższe pytania.

1. Skąd pochodzi nazwa Stanisławów i jak wiąże się z historią powstania miasta?

2. Jaka legenda opowiada o fundatorze miasta?

3. Jakie narody tworzyły wielokulturową mozaikę dawnego Stanisławowa i jak przebiegało ich współzycie?

4. Skąd Ormianie przybyli do Stanisławowa?

5. Jaki obraz wielokulturowości galicyjskiego Pokucia ukazał w swojej książce Stanisław Vincenz?

6. Jakie były źródła harmonijnego współzycia w Stanisławowie przedstawiciele różnych kultur i religii?

7. Wymień nazwiska znanych Polaków związanych z dawnym Stanisławowem? Kim oni byli?

8. Co wydarzyło się w 1668 roku?

9. Jaka scena z historycznej powieści H. Sienkiewicza ma miejsce w kolegiacie stanisławowskiej?

10. Skąd pochodzi nazwa Iwano-Frankiwska? Kiedy i dlaczego została zmieniona?

Uporządkuj obrazki do podanych słów, używanych w nagraniu. Sprawdź czy rozumiesz ich znaczenie.

słownictwo — dopasuj obrazki (LearningApps)

Zagraj w grę Milionerzy na podstawie nagrania i informacji o mieście.

gra Milionerzy (LearningApps)

Ćwiczenie 3

Użyj poprawnej formy wyrażen czasownikowych związanych z nagraniem zgodnie z podanym przykładem.
Uwaga na rekcję czasowników!

Rekcja czasownika (rzqd) to stałe połączenie czasownika z określonym przypadkiem (biernik, celownik, dopełniacz) lub przyimkiem, wymagane przez ten czasownik.

0. słuchać *muzyki klasycznej* (muzyka klasyczna)

1. przyzwyczać się (wielokulturowość miasta)
2. śledzić (zmiany)
3. uczyć (pamięć ojca i wnuka)
4. słyszeć (różnorodność kulturowa)
5. tkwić (historia regionu)
6. spłonąć (pożar)
7. reagować (napiecie)
8. należeć (różne wspólnoty kulturowe)
9. walczyć prawo swoich członków)
10. skupić się (atrakcje turystyczne)
11. pozwalać (dominacja)
12. doprowadzić (publikacja książki)
13. posługiwać się (języki)

Ćwiczenie 4

Ułóż zdania z wyrażeniami z ćwiczenia III.

Przykład: *postugiwać się* – Mieszkańcy *postugiwali się* kilkoma językami i uczestniczyli w życiu społecznym miasta.

[illegible]

Ćwiczenie 5

Przypomnij sobie zasady tworzenia i użycia strony biernej. Przekształć na konstrukcję bierną.

Przykład: *Gazety informowały mieszkańców.* → *Mieszkańcy byli informowani przez gazety.*

1. Polscy architekci zaprojektowali wiele budynków w centrum miasta.

2. Burmistrzowie rozwijali infrastrukturę miejską.

3. W 1962 roku Nikita Chruszczow zmienił nazwę Stanisławów na Lwano-Frankiowsk.

4. Wielokulturowa historia kształtowała miasto.

5. Różne społeczności tworzyły życie kulturalne miasta.

6. W XVII wieku na Pokuciu, u stóp południowych Karpat Andrzej Potocki założył gród.

7. Drukarnie publikowały artykuły w kilku językach.

8. Mieszkańcy dawnego Stanisławowa używali różnych języków na co dzień.

9. W czasie wojny zniszczono wiele budynków. (bezosobowe)

10. Turyści chętnie odwiedzają Lwano-Frankiowsk.

Ćwiczenie 6

Uzupełnij tekst odpowiednimi imiesłowami przymiotnikowymi biernymi, utworzonymi od podanych czasowników zgodnie z podanym przykładem.

przekazywać • założyć • nazwać • otoczyć • ukryć • odnaleźć • uwięzić • opisać • zapamiętać • zniszczyć • zachować • wybudować • zamknąć • wymurować • odkryć • odtworzyć • ubrać • uwięzić

Każde stare miasto kryje w sobie niezwykle historie i legendy, których nie znajdziemy w podręcznikach. Iwano-Frankiwnsk, dawniej Stanisławów, od ponad trzystu pięćdziesięciu lat fascynuje mieszkańców i turystów opowieściami przekazywanymi (O) z pokolenia na pokolenie. Miasto [.....]¹ w XVII wieku przez Andrzeja Potockiego zostało zaplanowane jako jedna z najnowocześniejszych twierdz Rzeczypospolitej. Było [.....]² potężnymi murami oraz bastionami, których fragmenty można oglądać do dziś.

Jedna z najstarszych legend opowiada o podziemnym mieście. Według mieszkańców pod rynkiem znajdują się korytarze [.....]³ wiele wieków temu przez budowniczych twierdzy. Miały one prowadzić do pałacu Potockich, kolegiaty, klasztoru jezuitów, a nawet poza mury miasta. Podczas prac archeologicznych rzeczywiście odkryto kilka przejść, jednak większość tuneli do dziś nie została [.....]⁴. Niektórzy wierzą, że w podziemiach nadal znajdują się skrzynie ze złotem [.....]⁵ przez właścicieli miasta w czasie licznych wojen.

Inna legenda związana jest z tak zwaną Czarną Panią. Według jednej z wersji była to młoda arystokratka niesłusznie oskarżona o zdradę. Kobieta została [.....]⁶ w pałacu Potockich, a jej los nigdy nie został dokładnie [.....]⁷ w kronikach miejskich. Mieszkańcy opowiadają, że podczas jesiennych wieczorów można zobaczyć postać [.....]⁸ w długą czarną suknię, spacerującą po dawnych murach rezydencji. Wiele osób twierdzi, że historia ta została przekazywana przez ich dziadków i pradiadków.

Ciekawa opowieść dotyczy również rynku. Dawniej znajdował się tam pręgierz, a wyroki były wykonywane publicznie. Miejsce to przez stulecia było [.....]⁹ z wieloma dramatycznymi wydarzeniami. Według miejskiej tradycji w bezksiężycowe noce można usłyszeć dźwięk dzwonu, który miał ostrzegać mieszkańców przed niebezpieczeństwem. Nie wiadomo jednak, czy historia ta została kiedykolwiek [.....]¹⁰ przez historyków.

Mało kto wie, że podczas przebudowy centrum miasta odnaleziono fragmenty dawnych murów obronnych [.....]¹¹ z kamienia i cegły. Część z nich została starannie [.....]¹², dzięki czemu można je oglądać w Bastionie. Inne elementy fortyfikacji zostały niestety [.....]¹³ podczas przebudowy miasta w XIX i XX wieku.

Interesującą ciekawostką jest również historia nazwy miasta. Stanisławów został [.....]¹⁴ na cześć Stanisława Potockiego, natomiast w 1962 roku otrzymał nazwę Iwano-Frankiwnsk dla uczczenia ukraińskiego pisarza Iwana Franki. Dawna nazwa jest jednak nadal dobrze [.....]¹⁵ przez mieszkańców oraz często pojawia się w literaturze, pamiątkach i wspomnieniach dawnych kresowianów.

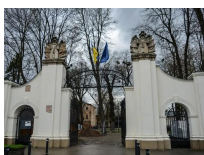

Ćwiczenie 7

Przeczytaj fragment reportażu Tadeusza Olszańskiego ze spaceru po Iwano-Frankiwsku pt. „Na burzliwych dziejach dawnego Stanisławowa każda epoka odcisnęła swoje piętno” i uzupełnij usunięte fragmenty tekstu zamieszczonymi poniżej zdaniem.

Fot. 1 – pomnik Iwana Franki
(źródło: Wikipedia)

Fot. 2 – pałac Potockich

Fot. 3 – dworzec kolejowy

Fot. 4 – stumetrowka, ul.
Niezależności

Fot. 5 – pomnik Mickiewicza

Fot. 6 – filharmonia, dawny Teatr
Moniuszki

Fot. 7 – synagoga

Zwiedzanie miasta zaczynam od monumentalnego pomnika Iwana Franki, [...A...] To na jego cześć w 1962 r. dawny Stanisławów nazwano Iwano-Frankiwskiem.

[.....] Został on celowo zniszczony w 1980 r. Zachowało się tylko kilkanaście (może nieco więcej) starych pomników polskich i ukraińskich.

Idę więc ul. Iwana Franki w kierunku Szpitalnej, gdzie znajduje się pałac Potockich. Niestety, jego dzisiejszy wygląd w niczym nie przypomina dawnej magnackiej rezydencji wybudowanej w 1670 r. Prosta budowla, pozbawiona jakichkolwiek elementów dekoracyjnych, bardziej przypomina szkołę, szpital czy koszarę z końca XIX w. niż pałac. [.....]

Ze Szpitalnej skręcam w Chopina, potem w Grunwaldzką, która prowadzi do dworca kolejowego. Monumentalny budynek z 1876 r. (przebudowany w 1906) zwieńczony zieloną kopułą jest jedną z najbardziej charakterystycznych budowli Iwano-Frankiwsk. [.....]

Z dworca wracam w kierunku bulwaru Niezależności (pol. Niepodległości). Spaceruję uliczkami Kopernika, Hruszewskiego. Stoją przy nich modernistyczne wille i niewielkie kamienice. Wszystko tonie w zieleni. [.....]

Od bulwaru Niezależności (pol. Niepodległości) do starego miasta prowadzi promenada zamknięta dla samochodów. Zaczyna się już przedpołudniowy ruch. Pracownicy pizzerii wystawiają stoliki w letnim ogródku. Pierwsi goście zawitali do nowo otwartej kawiarni wystrojem i menu nawiązujące do galicyjskiej tradycji. Po obu stronach wznoszą się reprezentacyjne kamienice z bogato zdobionymi elewacjami, niedawno odnowionymi. Partery kamienic zajmują restauracje, banki i sklepy.

[.....] Na placu Mickiewicza stoi pomnik wieszczki z 1898 r. dłuta Tadeusza Błotnickiego. Dziś opatrzony jest tablicą w języku ukraińskim informującą, w jakich latach żył poeta. Spaceruję po placu i sąsiednich uliczkach. Na jednej z kamienic podczas remontu odstąpił się kamienny [.....] ...

Za plecami wieszczki ciekawy modernistyczny budynek w kształcie trójkąta z szeroko rozwartymi ramionami - dawny teatr im. Stanisława Moniuszki, obecnie filharmonia. Niedaleko stąd do gmachu synagogi postępowej z lat 1895-99, zbudowanej według projektu wiedeńskiego architekta Wilhelma Stiasnego. Okazała budowlę wzniesiono na planie prostokąta w stylu mauretańskim z domieszką neorenesansu. Została zdewastowana w 1941 r., kiedy miasto zajęły wojska niemieckie. Po wojnie częściowo ją odbudowano, ale nie zachowały się charakterystyczne cebulaste kopuły. Nieliczna społeczność żydowska odzyskała świątynię w 1990 r.

Fot. 8 – kościół ormiański

Fot. 9 – dawna dyrekcja kolejowa, obecny Uniwersytet Medyczny

Fot. 10 – kościół jezuicki

Fot. 11 – kolegiata

Fot. 12 – ratusz

Z placu Mickiewicza wąska, krótka uliczka prowadzi do [.....] Ormianie przybyli do Stanisławowa pod koniec XVII w. z Węgier i Mołdawii. Choć z czasem się spolonizowali, zachowali pewną odrębność kulturową. W 1743 r. na miejscu drewnianej świątyni postawiono murowany, późnobarokowy kościół na planie krzyża. W 1990 r. świątynię przekazano ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej.

Stąd do rynku już tylko kilkadziesiąt metrów ulicą Wirmeńską (Ormiańską). Znaczną część placu zajmuje wielki ratusz, ciekawy konstruktywistyczny budynek z niemal 50-metrową wieżą. Wzniesiono go w 1935 r. na miejscu siedziby magistratu uszkodzonej podczas I wojny. [.....]

Skręcam w uliczkę w kierunku Majdanu Szeptyckiego. Po lewej stronie wznosi się okazały gmach dawnej dyrekcji kolejowej. Na początku ulicy wznosi się barokowy kościół greckokatolicki (dawniej jezuicki), którego wieże górują nad rynkiem. W środku ikonostas z mrugającym neonem, a z dawnej świątyni jezuickiej pozostał m.in. obraz św. Stanisława Kostki.

Majdan Szeptyckiego to niewielki plac między kościołem a kolegiatą. [.....]

Kolegiatę, świątynię rodową Potockich, projektował m.in. Franciszek Corazzini w 1703 r. Po II wojnie została zamknięta. Opuszczającym miasto Polakom udało się wywieźć część wyposażenia. Świątynię zamieniono na magazyn, ale w 1980 r. wyremontowano i urządzono muzeum, w którym zachowały się m.in. freski Fabiańskiego z 1877 r. oraz krypta (zamknięta) Potockich.

Pora odpocząć i spróbować miejscowych specjałów, najlepiej w restauracjach.

*źródło: wyborcza.pl/7,76842,5685014,ukrainskie-wedrowki-iwano-frankowsk.html

- A. pisarza i działacza społecznego.
- B. W niedzielny poranek, kiedy ruch jest niewielki, można odnieść wrażenie, że jest się w parku, a nie w centrum ponad 200-tysięcznego miasta.
- C. Secesyjne kamienice wokół rynku pochodzą z drugiej połowy XIX w., kiedy zmieniono całkowicie okoliczną zabudowę, wyburzając stare budynki.
- D. Za plecami pomnika Franki znajduje się półkolista brama prowadząca na dawny cmentarz stanisławowski.
- E. Promenada jest dość krótka, więc zaraz skręcam w kierunku starego miasta.
- F. szylt dawnej kawiarni Edison.
- G. Po jego lewej stronie (idąc w kierunku kolegiaty) stoją zabudowania dawnego klasztoru jezuitów obecnie używane przez akademię medyczną, a po prawej secesyjne kamienice.
- H. Z grodu Rewery i Franki koleją dojedziemy m.in. na Zakarpacie i Huculszczyznę.
- I. dawnego kościoła ormiańskiego. To kolejna pamiątka po wielokulturowej przeszłości miasta i jeden z najciekawszych zabytków grodu Rewery.
- J. Budynek był wielokrotnie przebudowywany, a dzisiejszy kształt nadali mu Austriacy, urządzając tu szpital wojskowy.

Wyjaśnij znaczenie pojęcia miasto mozaika.

Czy znasz znaczenie słów użytych w tekście? Rozwiąż krzyżówkę i sprawdź swoją wiedzę (krzyżówka dostępna w bibliotece materiałów).

krzyżówka (LearningApps)

Ćwiczenie 8

Utwórz formy nazw narodowości w M. Imn. od podanych nazw państw. Zaznacz narodowości, związane ze Stanisławowem. Uwaga na formy odmienne od nazwy państwa czy regionu!

Polska

Węgry

Włochy

Austria

Ukraina (Ruś)

Stany Zjednoczone

Śląsk

Kresy

Chiny

Szwecja

Łemkowszczyzna

Niemcy

Izrael

Czechy

Galicja

Armenia

Ćwiczenie 9

a. Plan miasta i szlaki turystyczne

Dodaj pinezkę na planie miasta (dostępnym w bibliotece materiałów) zaznaczając miejsca wspomniane w reportażu o wędrownicy po Iwano-Frankiwsku, dawnym Stanisławowie. Przedstaw propozycje szlaków turystycznych, odwołując się do informacji zawartych w tekście.

plan miasta — interaktywna mapa (LearningApps)

☐ 1. ratusz	☐ 2. kościół jezuicki
☐ 3. kolegiata	☐ 4. kościół ormiański
☐ 5. dawne gimnazjum	☐ 6. dyrekcja kolei (Uniwersytet Medyczny)
☐ 7. park	☐ 8. bastion (dawne mury obronne)
☐ 9. pałac Potockich	☐ 10. plac Mickiewicza
☐ 11. filharmonia	☐ 12. dworzec kolejowy
☐ 13. pasaż Gartenberg	☐ 14. kasa zapomogowa
☐ 15. Stanisławska nekropolia (obecny skwer)	☐ 16. hotel Dnister (Austria, Warszawa)
☐ 17. pomnik Iwana Franki	

b. Przewodnik turystyczny

Stwórz z kolegami w grupie krótki przewodnik turystyczny pt. „Stanisławów – miasto spotkania kultur”. Przygotuj opis 10 miejsc do zwiedzania. Następnie przedstaw opracowany fragment przewodnika na forum klasy (można w formie broszury turystycznej). Wykorzystaj informacje turystyczne z reportażu o mieście oraz opisu głównych atrakcji turystycznych w załączniku. Skorzystaj z kodu QR.

opis atrakcji turystycznych (iftravel.com.ua)

Ćwiczenie 10

Poznaj legendy dawnego i współczesnego Stanisławowa. Znajdź wyjście z podziemnych labiryntów pełnych niespodzianek. Zeskanuj kod QR i zagraj w grę.

gra Escape Room (Genially)

Ćwiczenie 11

Wybierz jeden temat i wykonaj zadanie.

- a. Przygotuj krótki cyfrowy przewodnik turystyczny na temat swojego miasta.
- b. Nagraj krótki film (3–5 min) na temat: 10 miejsc, które warto zwiedzić w moim mieście.

Ćwiczenie 12

Weź udział w debacie na temat:

Czy miasto powinno bardziej eksponować swoją wielokulturową historię?

Odwołuj się do przykładów (np. z historii miast Europy Środkowo-Wschodniej), faktów oraz własnych obserwacji. Uzasadnij swoje zdanie i podaj co najmniej 2 argumenty. Wybierz jedno stanowisko i przygotuj krótką wypowiedź (ok. 3 min):

TAK – odwołaj się do: dziedzictwa kulturowego, turystyki, edukacji.

NIE – odwołaj się do: tożsamości narodowej, współczesności, możliwych problemów interpretacyjnych.

KLUCZ

Ćwiczenie 2

1. To jest miasto wielkiego rodu Potockich. Andrzej Potocki postanowił uczcić pamięć swego ojca i wnuka Stanisława, który zginął w bitwie pod Wiedniem i w 1662 roku założył miasto rodowe – Stanisławów.
2. Historia powstania miasta związana z legendą, według której Andrzej Potocki odwinął rękawy, rzucił żupan i poszedł za pługiem, którym obrysował kształt miasta.
3. Pokucie wyróżniało się tym, że obok siebie żyli tam Ormianie, Żydzi, Polacy, Rusini. Szczególnie malownicza była Huculszczyzna – pogranicze kultur rumuńskiej, węgierskiej, polskiej i ukraińskiej. Żył tam fascynujący lud Hucułów.
4. Podczas swych wędrówek na zachód Europy Ormianie trafili do Galicji. Ich główne skupisko znajdowało się we Lwowie, gdzie wybudowano katedrę ormiańską. Ormianie osiedlali się również w pobliskiej Kołomyży oraz w Stanisławowie, jednak ich stolicą były Kuty. Pochodzili z nich znakomite rody ormiańskie, które wzbogaciły się dzięki handlowi. Ormianie w znacznym stopniu przyczynili się do wzbogacenia kultury dawnej Galicji.
5. Stanisław Vincenz w cyklu książek „Na wysokiej połoninie” przedstawia nieistniejącą już dziś kulturę Huculszczyzny – zaginionej Atlantydy – z jej tradycjami, pieśniami i zwyczajami. Mieszkający tam ludzie różnego pochodzenia, różnych religii i dróg życiowych stworzyli wspólnotę dzięki wzajemnemu szacunkowi i tolerancji. W ten sposób powstała mozaika kulturowa, charakterystyczna także dla dawnego Stanisławowa.
6. Tereny Galicji, w tym także Stanisławów, długo były wolne od szowinizmu i różnych nacjonalizmów. Ludzie żyli tam w zgodzie i wzajemnym poszanowaniu swych narodowości, wyznań i tradycji. Obok siebie żyli Polacy, Rusini, Ormianie i Żydzi oraz Huculi i Rumuni. Zmiany w harmonijnym współżyciu zaczęły się w XIX w., kiedy to pojawiło się dążenie do dominowania jednego narodu nad innymi nacjami oraz wzajemna wrogość.
7. Agaton Giller – przywódca; Anna Seniuk, Barbara Ludwiżanka – aktorki, Franciszek Karpiński, Henryk Sienkiewicz, Maurycy Gocławski – pisarze, bracia Dunajewscy – kardynał i minister, Julian Zachariewicz – architekt, Ignacy Kamiński – burmistrz.
8. W 1868 roku wybuchł wielki pożar, który zniszczył prawie całe miasto.
9. Henryk Sienkiewicz w trzeciej części trylogii „Ogniem i mieczem” opisał nabożeństwo żałobne głównego bohatera, Michała Wołodyjowskiego. Scenę uroczystości pogrzebowych pisarz umieścił w kolegiacie w Stanisławowie. Tam też scenę tę sfilmował Jerzy Hoffman w filmie „Pan Wołodyjowski”.
10. W 1962 roku Nikita Chruszczow zmienił nazwę Stanisławów na Iwano-Frankiwnsk.

Ćwiczenie 3

0. słuchać muzyki klasycznej	7. reagować na napięcie
1. przyzwyczaić się do wielokulturowości miasta	8. należeć do różnych wspólnot kulturowych
2. śledzić zmian	9. walczyć o prawo swoich członków
3. uczcić pamięć ojca i wnuka	10. skupić się na atrakcjach turystycznych
4. słynąć z różnorodności kulturowej	11. pozwalać na dominację
5. tkwić w historii regionu	12. doprowadzić do publikacji książki
6. spłonąć w pożarze	13. posługiwać się językami

Ćwiczenie 5

1. Wiele budynków w centrum miasta zostało zaprojektowanych przez polskich architektów.
2. Infrastruktura miejska była rozwijana przez burmistrzów.
3. W 1962 roku nazwa Stanisławów została zmieniona na Iwano-Frankiówsk przez Nikitę Chruszczowa.
4. Miasto było kształtowane przez wielokulturową historię.
5. Życie kulturalne miasta było tworzone przez różne społeczności.
6. Gród został założony przez Andrzeja Potockiego w XVII wieku na Pokuciu, u stóp południowych Karpat.
7. Artykuły w kilku językach były publikowane przez lokalne drukarnie.
8. Różne języki były używane na co dzień przez mieszkańców dawnego Stanisławowa.
9. W czasie wojny wiele budynków zostało zniszczonych.
10. Iwano-Frankiówsk jest chętnie odwiedzany przez turystów.

Ćwiczenie 6

1. założone	9. związane
2. otoczone	10. opisana
3. wymurowane	11. wybudowanych
4. odkryta	12. odtworzona
5. ukrytymi	13. zniszczone
6. uwięziona	14. nazwany
7. opisany	15. zapamiętana
8. ubraną	

Ćwiczenie 7

[D] · [J] · [H] · [B] · [E] · [F] · [I] · [C] · [G]

Ćwiczenie 8

Polska → Polacy
Chiny → Chińczycy
Węgry → Węgrzy
Szwecja → Szwedzi
Włochy → Włosi
Łemkowszczyzna → Łemkowie
Austria → Austriacy
Niemcy → Niemcy

Ukraina (Ruś) → Ukraińcy / Rusini
Izrael → Żydzi
Stany Zjednoczone → Amerykanie
Czechy → Czesi
Śląsk → Ślązacy
Galicja → Galicjanie
Kresy → Kresowianie
Armenia → Ormianie